

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN
TUTUMLARININ METAFORİK ANALİZİ¹**

***METAPHORICAL ANALYSIS OF PROSPECTIVE CLASS TEACHER CANDIDATES'
ATTITUDES TOWARDS MUSIC ACTIVITIES***

Doç. Dr. Tarkan YAZICI

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, tyazici@mersin.edu.tr,
Mersin/Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine ilişkin sahip oldukları tutumlarının metaforik anlamda belirlenmesidir. Çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 108 sınıf öğretmenliği bölümü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma metodolojisine uygun araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilen çalışmada veri toplamak amacı ile “Müzik etkinlikleri ..... gibidir; çünkü .....” ifadesinin yer aldığı sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine ilişkin tutumlarını belirleme formu kullanılmıştır. Bu form aracılığı ile katılımcıların müzik etkinliklerine ilişkin olarak oluşturdukları metaforik tanımlamalar ve bu metaforik tanımlamaların ortak özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın verileri, içerik analizi ve frekans analizi tekniği kullanılarak kategorize edilmiştir. Kategoriler, olumlu tutum, olumsuz tutum ve hem olumlu hem olumsuz ifadelerin yer aldığı ambivalans başlığı altında 3 kategoride değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda, katılımcıların müzik etkinliklerine ilişkin tutumlarını içeren metaforik tanımlamalardan 84’ü olumlu, 15’i olumsuz, 9’u ise hem olumlu hem olumsuz görüş bildiren ambivalans tutum kategorisinde yer alacak biçimde veriler elde edilmiştir. Elde edilen bu veriler ışığında, katılımcıların müzik etkinliklerine ilişkin metaforik tanımlamalarına göre tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: müzik, müzik etkinlikleri, sınıf öğretmeni, metafor.

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine metaphorically the attitudes of prospective class teacher candidates’ towards music activities. The study was carried out with 108 students studying in the Mersin University Faculty of Education in the 2017-2018 academic year. Phenomenological design, one of qualitative study methods, was used in the study. The data were collected through the form of determining the attitudes of prospective class teacher candidates’ towards music activities in which there was the expression “The music activities is as .....; because .....”. With this form it was aimed to determine the metaphorical definitions which the prospective participants made related to the music activities and the common features of these metaphorical definitions. The data were categorized using the content analysis and frequency analysis technique. The categories were evaluated under 3 categories which were named positive attitude, negative attitude and ambivalence which was involving both positive and negative statements. The results of the study indicated that 84 of the metaphorical definitions, which showed the attitudes of the prospective participants towards the music activities, fell into the positive category while 15 of them fell into the negative category. In addition 9 of the metaphorical definitions were found to be ambivalent. In light of the obtained data, it can be concluded that the majority of the prospective participants attitudes towards the music activities were positive according to the metaphorical definitions they made.

Key words: music, music activities, class teacher, metaphor.

¹Bu çalışma, 11 - 14 NİSAN 2018 tarihlerinde Ankara’da düzenlenen “17. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu”nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1.GİRİŞ

Hedefler, bize neyi başarmak istediğimizi gösterir, eğitimdeki hedefler ise bize, öğrencilerimizin neleri öğrenmelerini istediğimizi ifade eder. Öğretim düşünülüp taşınmış bir eylemdir; çünkü öğretmenlerin öğrencilerine öğrettikleri şeyler onlar tarafından öğrenilmeye değer bulunmuş olan, istedik şeylerdir. Öğrenme ortamları, etkinlikler ve deneyimler seçilmiş olan hedeflerle uyumlu olmalı, onlarla bütünleşebilmelidir (Anderson ve ark., 2010). Dolayısıyla öğretmenin öğrenciler ile belli öğretme teknikleri ve araçları kullanarak gerçekleştirecekleri etkinliklerinin bir plana göre düzenlenmesi ve yürütülmesi gerekmektedir. Çünkü öğrenciler motivasyonları artıkça etkinliklere katılacak ve etkililiği sürdüreceklidir. Öğrenilecek iş, etkinlik, hedef ve konu öğrencinin gelecekle ilgili beklentilerine uygun, onları karşılayabilecek nitelikte olmalıdır. Öğrenci etkinlik aracılığıyla öğrenirken güven duymalı, kendini iyi hissetmelidir (Duman, 2008). Unutulmamalıdır ki öğretme, özellikle okul, sınıf ortamında oluşturulan amaçlı etkinliklerin tümüdür. Öğretmen derse ne kadar hazırlanırsa hazırlansın, dersini ne kadar ayrıntılı planlarsa planlasın, sınıf içinde yeni durumlar çıktıkça, bu plan ve hazırlığın dışına çıkarak, yeni durumu karşılamak üzere, kendine göre ani tepkilerde bulunmak, kararlar vermek zorunda kalacaktır. Bu tür etkinlikleri gerçekleştirebilmek bir sanattır ve dolayısıyla etkinlikler yaratıcı yeteneklere, yargı gücüne ve becerilere dayanmaktadır (Artut, 2013).

Özellikle sanat eğitimi tüm öğrenme biçimlerini (bilişsel-görsel-duyuşsal-kinestetik) destekleyen, öğretmen-öğrenci arasında önceden programlanmış estetiksel etkinlikler çerçevesinde oluşan amaçlı, anlamlı iletişim ve etkileşimlerdir. Sanatsal etkinliklerde öğrencilere kazandırılacak istedik davranışların oluşturulmasında onların gelişim ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun program içeriklerinin oluşturulmasıyla ilişkilidir. Etkinlik sürecinde öğrencinin kendisi ile çevresindeki yaşantı arasındaki bağlantıları kurabilme olanağı sağlanmalıdır. Sanatı anlamak, sanatsal etkinliklerde bulunmak, sanata ilgi duymak her birey için bir gereksinimdir. Sanat gerçek dünyayı anlamanın, anlamlandırmanın-yorumlamanın bir yoludur. Belki de keşfedilecek sanal bir dünya yaratmanın bir yoludur. Oysa genellikle ülkemizdeki ilkökul kurumlarında gerçekleştirilen sanat eğitimi bazen sadece bir yöntem üzerinde yoğunlaşabilmekte, birbirinden kopuk, bağımsız proje veya etkinlikler şeklinde yürütülmektedir (Artut, 2013). Sanat eğitiminin önemli bir ögesi olan müzik etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde bu sıkıntılar yaşanmaktadır. Oysa öğretme, en geniş anlamıyla öğrenmeyi sağlama etkinlikleridir. Öğrenme bilinçli ve amaçlı bir etkinliktir. Öğrenme etkinlikleri kişide davranış değişikliği meydana getirmek amacıyla bir kişi ya da grup tarafından düzenlenebileceği gibi, bilgisayar, televizyon, film, kitap gibi çeşitli materyallerde yer alan görsel ve yazılı sembollerle de sağlanabilir (Fidan, 2012). Bu etkinlikler içeriğin takdimi, öğrencilerin öğrenme ile ilgili sorunlarının çözülmesi, bu soruların belirlenmesi-bunlara uygun yaşantıların sağlanması ve ders içeriğini yenilemek ve öğretim materyallerini değerlendirmektir (Alkan ve Kurt, 2014).

Unutulmamalıdır ki müziksel zekâ; beste yapma, bir çalgı çalma, şarkı söyleme yeteneğidir. Duygularını müzikle ifade etme, tekerleme söyleme, ritim tutma, şarkı-türkü söyleme, besteleme, çalgı çalma, çalgı yapma vb. etkinlikler bu tür zekânın kapsamı içindedir. Bu tür zekâ da her insanda vardır (Sönmez, 2011). Biz, yöntemli bir okul müzik eğitimine her ulustan daha fazla muhtacız. Çünkü bugün ne verirsek ancak okulda verebileceğiz. Ne yaşam çevreleri, ne de aile ortamı böyle bir eğitim vermeye yakın değildir. Çocuklarımızı, gençlerimizi müziğe, müzik etkinliklerine yönlendirmekten çekinmeyelim. Müziği seven çocuk insanı sever, insanları, toplumu sever, yaşamı sever, eşsiz bir ruh kudreti ve zenginliği kazanır. Müzik bir güzellik ve iyilik eğitimi aracıdır. Her düzeydeki eğitim kurumlarında eğitsel konserler gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla çeşitli çalgı müziği gruplarından, hatta parodi ve benzeri kısa sahne eserleri sergileyen müzikli tiyatro grupları kullanılmalıdır. Bu çeşit etkinlikler yoluyla gençliğin istekleri belirlenmeli, müzikal etkileşim alanındaki bu fırsatlar değerlendirilmelidir. Eğitsel etkinliklerin başta gelen amaçlarından biri, küçük yetenekleri müzik yapmaya özendirme olmalıdır. Bunun için özellikle tanınmış sanatçılarımız, çocuklarla içtenlikli bağlar kurmalı, ünlü bir müzikçi olmanın pek de uzakta bulunmadığı onlara sezdirilmelidir. Gelişmiş ülkelerde çalgı ve ses sanatçılarının anaokulları ve temel öğretim okullarında müzikli söyleşiler yapması kural haline gelmiştir. Sanatçıların okullarda

gerçekleştirdikleri etkinlikler, bütünüyle eğitsel amaçlıdır. Oysa biz okul etkinliklerinin yanı sıra, müzik sanatını halkımıza tanıtmayı ve sevdirmeyi öngören halkla bütünleştirme çalışmalarına da önem vermeliyiz (Say, 2010).

Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işgörülerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi tarihin en eski çağlarından beri onun, hem kapsamlı bir eğitim boyutu, hem yararlı ve kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili ve verimli bir eğitim yolu/yöntemi hem de anlamlı ve önemli bir eğitim alanı haline gelmesine neden olmuştur. Müziğin her işlevinin eğitimsel bir yönü vardır. Çünkü müzik özünde eğitici bir nitelik taşır, eğitsel amaçlara hizmet eder, eğitsel gereksinimleri gidermede/karşılamada işe yarar (Uçan, 2005). Oysa okullarda uygulanan müzik eğitimi çerçevesinde ders içi ve ders dışı çeşitli etkinlikler yoluyla öğrencilerin müzik yeteneklerinin tanınması, çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesine de çalışılmakta, ancak bunda yeterince etkili-verimli ve başarılı olunamamaktadır. Çünkü müzik yeteneği en temelde, bir müzik dili yeteneğidir. Ama bunun yeterince farkında ve bilincinde olunmadığından, öğrencilerin müzik yeteneğini tanılama, çeşitlendirme ve geliştirme çalışmalarında müziğin dilsel yönü yeterince ele alınıp işlenemediğinden, genel olarak bir türlü istenen-beklenen sonuç alınamamaktadır. Bu durum, öğrencilerin yalnız müzik derslerinde, kendi okullarında ve çevrelerindeki müzik yapma, yaratma ve dinleme etkinliklerinde değil, orta ve yükseköğretim düzeyindeki müzik öğretim kurumlarına giriş sınavlarında da kendini açıkça belli etmektedir (Uçan, 1997).

Sanatsal etkinliğin anlam ve amacına ulaşılabilmesinde öğrenci merkezli farklı yöntemlerin, tekniklerin, yaklaşımların bir arada kullanılabilmesi uygun koşullar yaratılabilmesidir. Sanat eğitimcisi, söz konusu yöntemleri, alternatif, etkili zengin yaklaşımlar olarak görüp, öğrencilerin düşünce ve görüşlerini dikkate alan, alan bilgisi ve becerisi yönüyle gelişmiş, davranışlarını ders durumlarına uydurabilen, taktik ve strateji geliştirebilen, entelektüel niteliklere sahip olabilmelidir (Artut, 2013). Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve özellikle eğitimsel işgörülerinin insan yaşamındaki vazgeçilmez yeri ve önemi nedeniyledir ki, çağımızda müzik eğitimi artık temel bir insan hakkı haline gelmiştir (Uçan, 2005).

Sosyal algıları ve davranışları etkilemesi nedeniyle sosyal psikolojinin ana konularından birini oluşturan tutum; bilgi, beceri, strateji, inanç ve davranışların edinimi ve değiştirilmesini kapsayan öğrenme-öğretme sürecinde önemli bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla öğretim sürecinde olumlu tutumlara sahip olan bir eğitimci, dersi eğlenceli hale getirmeye çalışacak, her zaman geribildirim verecek, öğrencilerin kişilik gelişimini besleyecek, her öğrenciyi öğrenme sürecine dâhil edecek ve dersi yöntem zenginliği içinde işleyecektir (Tolan, 1983; Schunk, 2009; Yılmaz, 2008). Böylece öğrencilere duyarlı ve planlı bir öğretim hizmetinin sağlandığı, öğrenme güçlükleriyle karşılaşanlara yerinde ve zamanında yardımın edildiği, hemen hemen tüm öğrencilerin yüksek düzeyde bir öğrenme gücü geliştirdiği tam öğrenme sağlanacaktır (Bloom, 2012). Bu bağlamda eğitimcinin heyecanı, kişiliğiyle, davranışlarıyla, bilgisiyle öğrencilerini etkilediği ve onların olumlu/olumsuz davranış kazanmalarını sağladığı düşünüldüğünde sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine ilişkin tutumlarının tespit edilmesi/geliştirilmesi, müzik eğitimi ve öğretiminin önemli bir unsuru olarak öne çıkmaktadır; çünkü bir eğitimci, insan davranışı oluşturmadaki görevi nedeniyle olağanüstü güç-karmaşık olan bir uzman-teknisyen olarak, öğrenme-öğretme süreçleri ile ilgili olarak yavaş/yanlı kazanılacak bir davranışı hızlandırma ve düzeltme gibi önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Diğer yandan çağdaş sanat eğitimi kapsamında yer alan müzik etkinlikleri herkes için gereklidir, ustalık ve beceriyi amaçlamaz. Bireyin yaratıcı güç ve birikimlerini açığa çıkararak estetik kaygı ve düşünce potansiyelinde gelişmelerini esas alır. Onların sanata ilişkin ön yargılarını kıran, sanattan anlayan, sanat destekleyicisi, seçkin sanat tüketicisi olarak yetiştirmeyi hedefler ve amacı da öğrenmeyi, kapasitesi doğrultusunda entelektüel, duygusal ve sosyal gelişme açısından destekleyerek onun kişisel istemlerine yanıt verebilme çabasını hedeflemektedir. Bu bağlamda müzik etkinlikleri sadece estetik amaçlarıyla değil, eğitici ve öğretici amaçları ile de düşünülmesi gereken önemli bir konudur (Semerci ve Semerci, 2004; Alkan ve Kurt, 2014; Artut, 2013).

Çeşitli problem çözme durumlarında anahtar rol oynamaları nedeniyle metaforlar, bir öğretim aracı olarak çok eskiden beri öğretim uygulamalarında bazen bilinçsiz olarak da olsa çoğu zaman fikirlerin,

kavramların ve soyut şeylerin açıklanması için kullanılmaktadır (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Özellikle öğretmen adaylarının gelecekteki öğretim uygulamalarını başarılı biçimde gerçekleştirebilmeleri için eğitimini aldıkları ders/derslere yönelik neler bildikleri, bu ders/dersleri nasıl algıladıkları, öğretimlerinin niteliği bakımından önem taşımakla birlikte metaforlar tüm bunların belirlenebilmesinde kullanılabilir en güçlü zihinsel araçlar/modellerden biridir (Özdemir, 2011). Sınıf öğretmeni adaylarının da müzik etkinliklerine ilişkin tutumları gerçekleştirecekleri müzik öğretimi uygulamaları bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine yönelik tutumlarının metaforik anlamda belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma gurubu, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve veri analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2. 1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim (fenomoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız; yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilen olgulara odaklanmaktadır. Günlük yaşantımızda farklı biçimlerde karşılaştığımız, bize tümüyle yabancı olmayan ancak tam olarak da kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için, olgubilim uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır. Olgubilim araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesingenellenebilir sonuçlar ortaya koyamayabilse de; bir olgunun daha iyi tanınmasına, anlaşılmasına yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler, açıklamalar, yaşantılar ortaya koyabilmekte; öznel bilginin önemine inanmakta ve temel olduğunu kabul etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011; Balcı, 2011).

2. 2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminin tercih edilmesinin nedeni, sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenmesidir. Patton'a göre (1987) bu örnekleme yöntemi, evrene geçerli genellemeler yapma konusunda yararlar sağlar ve amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak verir. Dolayısıyla pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olmaktadır (Aktaran: Yıldırım ve Şimşek, 2011). Çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 108 sınıf öğretmenliği bölümü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların % 73'ü kadın (n=79), % 27'si erkektir (n=29).

2. 3. Veri Toplama Aracı

Metafor; bir kavram veya bir terimin belirli bir benzerliği ifade etmek için farklı bir içeriğe uygulandığı bir dil formu olmakla birlikte olguları bir alandan diğer bir alana taşır, gerçeği süzer ve basit bir biçimde tanımlar (Sackmann, 1989; Serman, 1985; Aktaran: Yıldırım ve Şimşek, 2011). Metaforların sosyal, kültürel ve kişisel deneyimlere dayalı olarak oluşmasından dolayı, sadece bireyin düşünce sürecini değil aynı zamanda eylemlerini de oluşturmaktadır (Lakoff ve Johnson, 2005). Bu nedenle araştırmanın veri toplama aracı olarak metaforlar seçilmiş, verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin tutumlarını belirleme formu kullanılmıştır. Uygulama sırasında çalışmanın güvenilirliğinin bozulmaması için içerikle ilgili hiçbir yorum yapılmamıştır. Çalışma grubunun müzik etkinlikleri kavramına yönelik sahip oldukları algıların ortaya çıkarılması için "Müzik etkinlikleri ..... gibidir, çünkü ....." şeklinde oluşturulan cümleyi tamamlamaları istenmiştir. Bu amaca yönelik olarak katılımcılara bu cümlenin yazılı olduğu formların verilmesi, cümleyi kavramla ilgili düşünceleri doğrultusunda, tek bir metafor oluşturarak tamamlamalarının istenmesi ile araştırma verileri toplanmıştır. Metafor çalışmalarında genellikle uygulanan bu yöntemde, cümlede yer alan "gibi" ifadesi ile bir benzetmenin ortaya çıkması, "çünkü" ifadesi ile de bu benzetmenin mantıklı bir sebebe dayandırılması amaçlanmıştır.

2. 4. Verilerinin Analizi

Elde edilen nitel veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiş, güvenilirliği %0.90 oranında bulunmuştur. İçerik analizinde temel amaç elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Bu nedenle elde edilen veriler önce kavramsallaştırılmalı, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmeli ve buna göre veriyi açıklayan temalar saptanmalıdır. Dolayısıyla içerik analizi aracılığıyla elde edilen veriler tanımlanmaya ve verilerde bulunabilecek gerçekler saptanmaya çalışılır. Birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve anlaşılacak bir biçimde düzenleyerek yorumlamak içerik analizinin temelidir. Elde edilen nitel veriler; çalışmanın geçerlik-güvenirliğin artması, yanlılığın azaltılması, verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan tema/kategoriler arasında karşılaştırma yapılabilmesi ve sonuçların daha sonra anket gibi araçlarla daha geniş bir örnekleme ulaşılarak tekrar sınanabilmesi için, içerik analizi türlerinden frekans analizi ile sayısallaştırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine ilişkin tutumlarına yönelik geliştirdikleri metaforlarla ilgili olarak elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilerek araştırma sorularına göre alt başlıklar halinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

3. 1. Müzik Etkinlikleri Kavramına Yönelik Olumlu Metaforik Bulgular

Tablo 1. Müzik Etkinlikleri Kavramına Yönelik Geliştirilen Olumlu Metaforlar

OLUMLU TUTUMLAR (TOPLAM 84)	
Kadın	Erkek
1. Müzik etkinlikleri ders kitabı gibidir; çünkü eğiticidir.	1. Müzik etkinlikleri mutluluk gibidir; çünkü beni eğlendirir.
2. Müzik etkinlikleri sirk gibidir; çünkü eğlencelidir.	2. Müzik etkinlikleri sosyalleşme gibidir; çünkü iletişim kuruyor.
3. Müzik etkinlikleri oksijen gibidir; çünkü yaşam kaynağıdır.	3. Müzik etkinlikleri çikolata gibidir; çünkü keyif verir.
4. Müzik etkinlikleri domino taşları gibidir; çünkü birbirine vurunca devamlılık getirir.	4. Müzik etkinlikleri mola gibidir; çünkü dinlendiriyor.
5. Müzik etkinlikleri stres topu gibidir; çünkü beni rahatlatır.	5. Müzik etkinlikleri hayat gibidir; çünkü beni yaşatır.
6. Müzik etkinlikleri bebek gibidir; çünkü bizi mutlu eder.	6. Müzik etkinlikleri oyun gibidir; çünkü eğlendirir.
7. Müzik etkinlikleri çiçek gibidir; çünkü renk renktir.	7. Müzik etkinlikleri özgürlük gibidir; çünkü hayal kurdurur.
8. Müzik etkinlikleri sürpriz gibidir; çünkü eğlencelidir.	8. Müzik etkinlikleri okul gibidir; çünkü öğreticidir.
9. Müzik etkinlikleri arı gibidir; çünkü ruhumu tatlandırıyor.	9. Müzik etkinlikleri çikolata gibidir; çünkü hayatıma tat verir.
10. Müzik etkinlikleri bayram gibidir; çünkü coşku verir.	10. Müzik etkinlikleri ağır kesici gibidir; çünkü rahatlatıyor.
11. Müzik etkinlikleri şenlik gibidir; çünkü insanı mutlu eder.	11. Müzik etkinlikleri hayal gibidir; çünkü rahatlatır.
12. Müzik etkinlikleri falez gibidir; çünkü seyretmesi keyiflidir.	12. Müzik etkinlikleri milli marş gibidir; çünkü coşturur.
13. Müzik etkinlikleri dans gibidir; çünkü iyi hissettirir.	13. Müzik etkinlikleri nehir gibidir; çünkü zaman su gibi akıp gidiyor.
14. Müzik etkinlikleri oyun gibidir; çünkü eğlencelidir.	14. Müzik etkinlikleri komedi filmi gibidir; çünkü eğlendiriyor.
15. Müzik etkinlikleri Turkecell gibidir; çünkü hayata bağlar.	15. Müzik etkinlikleri dost gibidir; çünkü sıkıntılımdan kurtarıyor.
16. Müzik etkinlikleri tatil gibidir; çünkü dinlendirir.	16. Müzik etkinlikleri kitap gibidir; çünkü içeriği geniştir.
17. Müzik etkinlikleri güneş gibidir; çünkü ısıtır.	17. Müzik etkinlikleri oyun kutusu gibidir; çünkü eğlencelidir.
18. Müzik etkinlikleri stres topu gibidir; çünkü beni dinginleştiriyor.	18. Müzik etkinlikleri gıda gibidir; çünkü besleyicidir.

19. Müzik etkinlikleri enerji içeceği gibidir; çünkü güç veriyor.
20. Müzik etkinlikleri sakinleştirici gibidir; çünkü ruhumu rahatlatıyor.
21. Müzik etkinlikleri dost gibidir; çünkü neşe verir.
22. Müzik etkinlikleri pasta gibidir; çünkü tatlıdır.
23. Müzik etkinlikleri dost gibidir; çünkü mutluluk verir.
24. Müzik etkinlikleri makine gibidir; çünkü beynimi çalıştırır.
25. Müzik etkinlikleri lunapark gibidir; çünkü eğlendiricidir.
26. Müzik etkinlikleri saklambaç gibidir; çünkü hep mutluluk buluyorum.
27. Müzik etkinlikleri lunapark gibidir; çünkü çok hareketlidir.
28. Müzik etkinlikleri yemek gibidir; çünkü ihtiyaçtır.
29. Müzik etkinlikleri tatil gibidir; çünkü dinlendirir.
30. Müzik etkinlikleri karnaval gibidir; çünkü hareketlidir.
31. Müzik etkinlikleri lunapark gibidir; çünkü her kısmında ayrı bir eğlence var.
32. Müzik etkinlikleri ilaç gibidir; çünkü iyileştiriyor.
33. Müzik etkinlikleri bahar gibidir; çünkü içimi kıpır kıpır ediyor.
34. Müzik etkinlikleri lunapark gibidir; çünkü sürprizlerle doludur.
35. Müzik etkinlikleri hayal gibidir; çünkü beni sıkıntılarımdan kurtarıyor.
36. Müzik etkinlikleri gökkuşağı gibidir; çünkü beni iyi hissettiriyor.
37. Müzik etkinlikleri halay gibidir; çünkü birlik sağlar.
38. Müzik etkinlikleri çikolata gibidir; çünkü haz verir.
39. Müzik etkinlikleri şeker gibidir; çünkü beni çok mutlu ediyor.
40. Müzik etkinlikleri ilaç gibidir; çünkü ruhuma iyi geliyor.
41. Müzik etkinlikleri deniz gibidir; çünkü ruhumu dinlendiriyor.
42. Müzik etkinlikleri arkadaş gibidir; çünkü beni sadece o anlıyor.
43. Müzik etkinlikleri dalga gibidir; çünkü huzur verir.
44. Müzik etkinlikleri oyun gibidir; çünkü enerji veriyor.
45. Müzik etkinlikleri yüzmek gibidir; çünkü sağlık verir.
46. Müzik etkinlikleri şiir gibidir; çünkü hislerimi anlatır.
47. Müzik etkinlikleri su gibidir; çünkü ihtiyaçtır.
48. Müzik etkinlikleri huzur gibidir; çünkü mutluluk veriyor.
49. Müzik etkinlikleri mutluluk gibidir; çünkü güldürüyor.
50. Müzik etkinlikleri su gibidir; çünkü içimi ferahlatıyor.
51. Müzik etkinlikleri rüya gibidir; çünkü hayaller dünyasına girmemi sağlıyor.
52. Müzik etkinlikleri şarap gibidir; çünkü yapıldıkça güzelleşir.
53. Müzik etkinlikleri deniz gibidir; çünkü ruhu dinlendirir.
54. Müzik etkinlikleri rüya gibidir; çünkü hayal kapılarını açar.
55. Müzik etkinlikleri gösteri gibidir; çünkü eğlendiriyor.
56. Müzik etkinlikleri şeker gibidir; çünkü zevk veriyor.
57. Müzik etkinlikleri rüya gibidir; çünkü ruhumu dinlendirir.
58. Müzik etkinlikleri şölen gibidir; çünkü sınırsız eğlence verir.
59. Müzik etkinlikleri kuş gibidir; çünkü özgürlüktür.
60. Müzik etkinlikleri waffle gibidir; çünkü mutluluk verir.
61. Müzik etkinlikleri çiçek gibidir; çünkü mis gibidir.
62. Müzik etkinlikleri belgesel gibidir; çünkü vazgeçemezsin.
19. Müzik etkinlikleri dertleşmek gibidir; çünkü içimizi rahatlatır.
20. Müzik etkinlikleri şarap gibidir; çünkü sizi kendinizden geçirir.
21. Müzik etkinlikleri yağmur gibidir; çünkü ruhumu bereketlendiriyor.
22. Müzik etkinlikleri deniz gibidir; çünkü uçsuzdur.

Kadın katılımcılar müzik etkinlikleri kavramına yönelik 62 olumlu metafor üretirken, 22 erkek katılımcının müzik etkinlikleri kavramına yönelik olumlu metafor ürettiği görülmektedir (Tablo 1).

3. 2. Müzik Etkinlikleri Kavramına Yönelik Olumsuz Metaforik Bulgular

Tablo 2. Müzik Etkinlikleri Kavramına Yönelik Geliştirilen Olumsuz Metaforlar

OLUMSUZ TUTUMLAR (TOPLAM 15)	
Kadın	Erkek
1. Müzik etkinlikleri okul gibidir; çünkü ruhumu daraltıyor.	1. Müzik etkinlikleri kör vadi gibidir; çünkü içinde kayboluyorum.
2. Müzik etkinlikleri hastalık gibidir; çünkü beni yorar.	2. Müzik etkinlikleri acı biber gibidir; çünkü beni yakar.
3. Müzik etkinlikleri matematik gibidir; çünkü sevmiyorum.	3. Müzik etkinlikleri içki gibidir; çünkü ciğerimi yakar.
4. Müzik etkinlikleri hastalık gibidir; çünkü beni yorar.	4. Müzik etkinlikleri kelek karpuz gibidir; çünkü kabak tadı veriyor.
5. Müzik etkinlikleri sevimsiz gibidir; çünkü sıkıcıdır.	5. Müzik etkinlikleri hastalık gibidir; çünkü beni yorar.
6. Müzik etkinlikleri yağmur gibidir; çünkü ondan kaçamazsın.	
7. Müzik etkinlikleri sınav gibidir; çünkü korkutucudur.	
8. Müzik etkinlikleri çile gibidir; çünkü hiç bitmiyor.	
9. Müzik etkinlikleri zikzak gibidir; çünkü çetrefillidir.	
10. Müzik etkinlikleri kâbus gibidir; çünkü beni korkutuyor.	

Kadın katılımcılar müzik etkinlikleri kavramına yönelik 10 olumsuz metafor üretirken, 5 erkek katılımcının müzik etkinlikleri kavramına yönelik olumsuz metafor ürettiği görülmektedir (Tablo 2).

3. 3. Müzik Etkinlikleri Kavramına Yönelik Ambivalans Metaforik Bulgular

Tablo 3. Müzik Etkinlikleri Kavramına Yönelik Geliştirilen Ambivalans Metaforlar

AMBİVALANS /OLUMLU-OLUMSUZ TUTUMLARIN AYNI İFADE YER ALDIĞI GÖRÜŞLER (TOPLAM 9)	
Kadın	Erkek
1. Müzik etkinlikleri çiçek gibidir; çünkü bakım yapılmayınca solar.	1. Müzik etkinlikleri kola gibidir; çünkü asidi kaçınca içilmez.
2. Müzik etkinlikleri tv izlemek gibidir; çünkü dön dolaş aynı şeyleri görürsün.	2. Müzik etkinlikleri içki gibidir; çünkü sarhoş ediyor.
3. Müzik etkinlikleri zaman makinesi gibidir; çünkü içimde kayboluyorum.	
4. Müzik etkinlikleri tatlı gibidir; çünkü kalori olarak geri dönüyor.	
5. Müzik etkinlikleri çakmak gibidir; çünkü yakar.	
6. Müzik etkinlikleri antidepresan gibidir; çünkü uyuşturuyor.	
7. Müzik etkinlikleri gökyüzü gibidir; çünkü karanlık oluyor.	

Kadın katılımcılar müzik etkinlikleri kavramına yönelik 7 ambivalans metafor üretirken, sadece 2 erkek katılımcının müzik etkinlikleri kavramına yönelik ambivalans metafor ürettiği görülmektedir (Tablo 3).

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Müzik etkinlikleri kavramının bir bütün olarak açıklanabilmesi için pek çok metafora ihtiyaç bulunmaktadır. Yob'a göre (2003) temelde metafor, söz ettiği olgunun kendisi değildir, onun sadece bir sembolüdür. Eğer bu olgunun kendisi olsaydı, metafora gereksinim olmazdı. Bu nedenle metafor söz ettiği olgudan farklıdır ve bu olguya ilişkin çok güçlü bir perspektif sunsa da çoğu zaman ondan daha azdır. Bu durumu telafi etmek içinde birçok metaforun işe koşulması gerekir (Aktaran: Kalyoncu, 2012). Dolayısıyla bu çalışmada çalışma grubu müzik etkinlikleri kavramına yönelik 108 farklı metafor üretmiştir. Çalışmanın sonucunda, katılımcıların müzik etkinliklerine ilişkin tutumlarını içeren metaforik tanımlamalardan 84'ü olumlu, 15'i olumsuz, 9'u ise hem olumlu hem olumsuz görüş bildiren ambivalans tutum kategorisinde yer alacak biçimde veriler elde edilmiştir. Elde edilen bu veriler ışığında, katılımcıların müzik etkinliklerine ilişkin metaforik tanımlamalarına

göre tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, öğretimin deneyim ve dünya ile etkileşim sonucu oluşan performans/performans potansiyelindeki sürekli değişimin gerçekleştiği karışık bir süreç olmasından dolayı eğitimcilik ile tutum arasında sıkı bir bağ bulunması yönünde olumlu bir sonuçtur (Driscoll, 2012). Diğer yandan ülkemizde okul müzik eğitimi alanında müfredatın uygulanması mümkün olmadığına göre, ya da pek verim alınmadığı genel bir gerçek halinde ortaya çıktığından, geriye şu kalmaktadır: Öğrencide müzik zevki yaratmaya ve güzelliğin ne olduğunu duyurmaya çalışmak. Müzik derslerinin temel amacı zaten budur. Bu amaç, bütün dönemler için geçerlidir ve günümüzde daha da önem kazanmıştır (Say, 2005: 15-16).

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerinin önemi hakkında daha detaylı bilgi sahibi olabilmelerinin sağlanması, müzik etkinliklerine yönelik olumsuz tutumlara ve ambivalans tutumlara sahip olan katılımcıların neden bu tutuma sahip olduklarının araştırılarak, tutumlarının olumlu tutumlara dönüştürülmesinin sağlanması, araştırma konusu ile ilgili daha büyük örneklem gruplarını kapsayan farklı nicel çalışmaların, nitel çalışmalar ile desteklenerek yapılması önem kazanmaktadır. Çünkü okul müzik eğitimi gençliğin formasyonu bakımından bir bütün oluşturduğu için, bu eğitimin öncelikle ilkokulda sağlam bir biçimde başlamış olması gerekmektedir. Bizim ilkokullarımızda müzik eğitim ve öğretimi ise tamamen sembolik özelliktedir. Unutulmamalıdır ki ilkokullarımızda bazı durumlar dışında, müzik öğretimi pek sınırlı yapılmakla birlikte, onu almaya en uygun ve gerekli bir çağda çocuklara verilememekte, hiçbir zaman giderilemeyecek büyük bir fırsat gibi elden kaçmaktadır. Bugün müzik sorunu olarak en önemli iş, ilkokul müzik öğretimi çözümlenmelidir (Say, 2005). Bu bağlamda özellikle sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine yönelik tutumları ilkokul müzik öğretim programının öngördüğü kazanımlar açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Alkan, C. ve Kurt, M. (2014). Özel öğretim yöntemleri, disiplinlerin öğretim teknolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R., Raths, J. ve Wittrock, M. C. (2010). Öğrenme öğretim ve değerlendirme ile ilgili bir sınıflama. Özçelik, D. A. (Çev.), Ankara: PEGEM Akademi.
- Artut, K. (2013). Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi, 171, 100-108.
- Bloom, B. S. (2012). İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme. Özçelik D. A. (Çev.), Ankara: PEGEM Akademi.
- Driscoll, M. P. (2012). Öğretim süreçleri ve öğrenme psikolojisi. Tutku, Ö. F., Okay, S. ve Şahin, E. (Çev.), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Duman, B. (2008). Öğrenme-öğretme kuramları ve süreç temelli öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fidan, N. (2012). Okulda öğrenme ve öğretme. Ankara: Pegem Akademi.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının "öğretmenlik" kavramına ilişkin metaforları. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20 (9), 471-484.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). Metaforlar: hayat, anlam ve dil. Demir, G. Y. (Çev.), İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Özdemir, S. M. (2011). Eğitim programı kavramına ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algıları. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5 (3), 369-393.
- Say, A. (2005). Müzik öğretimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Semerci, N. ve Semerci, Ç. (2004). Türkiye'de öğretmenlik tutumları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 14 (1): 137-146.

- Schunk, D. H. (2009). Öğrenme teorileri eğitimsel bir bakışla. Şahin M. (çev.), İstanbul: Nobel Yayın.
- Sönmez, V. (2011). Öğretim ilke ve yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tolan, B. (1983). Toplum bilimlerine giriş: sosyoloji ve sosyal psikoloji. Ankara: Savaş Yayınları.
- Uçan, A. (1997). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). Türk müzik kültürü. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (2008). Öğretmenim lütfen bu kitabı okur musun? Konya: Çizgi Kitabevi.